

ŽMONIŲ GYVYBĖS APSAUGOS ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VANDENS TELKINIUOSE TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žmonių gyvybės apsaugos Širvintų rajono savivaldybės vandens telkiniuose taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato žmonių tinkamo elgesio prie vandens ir vandens telkiniuose tvarką Širvintų rajone.

2. Taisyklės galioja Širvintų rajono savivaldybės teritorijoje. Jų privalo laikytis visi fiziniai ir juridiniai asmenys.

3. Taisyklės parengtos vadovaujantis:

3.1. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr.113-4290);

3.2. Lietuvos Respublikos vandens įstatymu (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544);

3.3. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymu (Žin., 1998, Nr. 115-3230; 2009, Nr. 159-7207);

3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-1055 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ (Žin., 2007, Nr. 139-5716);

3.5. Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodeksu (Žin., 1996, Nr. 105-2393);

3.6. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksu (Žin., 1985, Nr. 1-1; 2010, Nr. 157-7968);

3.7. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. D1-187 „Dėl Aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis ir Vandens telkinių, kuriuose plaukiojimas tam tikromis plaukiojimo priemonėmis draudžiamas ar ribojamas, sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 58-2073; 2010 Nr. 33-1584);

3.8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-01-20 įsakymu Nr. D1-35 „Dėl Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.18-554; 2010, Nr. 28-1335).

4. Projektuojant paplūdimius būtina atsižvelgti į poilsiautojų skaičių. Upių ir ežerų paplūdimiuose vienam poilsiautojui turi tekti ne mažiau kaip 8 kv/m sausumos ploto.

5. Maudymosi sezonas - laikotarpis, kurio metu galima tikėtis didelio besimaudančiųjų skaičiaus, pagal Lietuvos gamtines sąlygas prasideda birželio 1 d. ir baigiasi rugsėjo 15 d.

6. Prieš maudymosi sezoną savivaldybė savo teritorijoje naujai įrengtus ar rekonstruotus paplūdimius įteisina Savivaldybės tarybos sprendimais, sudarydama galimybę suinteresuotiems asmenims teikti pasiūlymus ir dalyvauti jų priėmime.

7. Savivaldybė prieš maudymosi sezoną iki kiekvienų metų kovo 15 d. sudaro numatomų vykdyti maudyklų vandens tyrimų kalendorinį grafiką. Savivaldybė šią informaciją pateikia Lietuvos Respublikos sveikatos ministerijos įgaliotai institucijai, atsakingai už ataskaitų rengimą.

8. Savivaldybės administracija kartu su Vilniaus visuomenės sveikatos centro Širvintų skyriumi organizuoja maudyklų vandens kokybės stebėseną.

9. Poilsiautojų saugą, paplūdimių ar maudyklų higienos reikalavimus, jų eksploataciją ir priežiūrą užtikrina seniūnija – institucija, atsakinga už paplūdimių ir maudyklų administravimą.

10. Taisyklės gali būti papildomos ir keičiamos, atsižvelgiant į konkrečius savivaldybės poreikius.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

11. Taisyklėse vartojamos šios pagrindinės sąvokos:

11.1. **Administravimas** – tai veikla, kurią atlieka institucija, atsakinga už paplūdimių ir maudyklų administravimą, pagal įstatymų ir kitų teisės aktų suteiktus įgaliojimus;

11.2. **institucijos, atsakingos už paplūdimių ir maudyklų administravimą** – savivaldybės institucijos ir joms pavaldžios įstaigos bei kiti subjektai, atliekantys jiems pavestas administravimo funkcijas ir atsakingų už šių funkcijų įgyvendinimą;

11.3. **maudykla** – paplūdimio vieta, skirta maudytis dideliame besimaudančių žmonių skaičiui maudymosi sezono metu;

11.4. **paplūdimys** – patogus ilsėtis (sportuoti), maudytis smėlio, žvyro, žvirgždo ruožas, esantis aukščiau atabrado nuolaidžiame ežero ar upės krante, įrengtame laikantis higienos normos reikalavimų;

11.5. **maudymosi sezonas** – tai įteisintas laiko tarpas, kurio metu pagal oro sąlygas bei vietinius papročius numatoma daug besimaudančiųjų;

11.6. **maudyklos vandens kokybės stebėseną** – sistemingai stebėti ir analizuoti maudyklų vandens kokybę;

11.7. **plaukiojimo priemonės** – tai laivai ir kiti plaukiojimui naudojami įrenginiai;

11.8. **tarša** – tai mikrobiologinio užterštumo, teršiančių cheminių medžiagų ar atliekų buvimas, turintis įtakos maudyklos vandens kokybei ir keliantis grėsmę besimaudančiųjų sveikatai;

11.9. **trumpalaikė tarša** – mikrobiologinis užterštumas, kuris turi aiškiai nustatomas priežastis, paprastai nedarantis įtakos maudyklos vandens kokybei ilgesnį nei maždaug 72 valandų laikotarpį po to, kai pirmą kartą buvo pakenkta maudyklos vandens kokybei, ir dėl kurio institucija, atsakinga už paplūdimių ir maudyklų administravimą, nustatė užterštumo numatymo ir kovos su juo tvarką.

III. REIKALAVIMAI PABLŪDIMIAMS IR JŲ MAUDYKLOMS

12. Visi fiziniai ir juridiniai asmenys, projektuojantys, įrengiantys, įteisinantys bei eksploatuojantys paplūdimius ir jų maudyklas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. V-1055 patvirtintais Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimais.

IV. DRAUDŽIAMI VEIKSMAI PAPLŪDIMIUOSE IR JŲ MAUDYKLOSE

13. Paplūdimiuose draudžiama:
 - 13.1. maudytis apsvaigusiems nuo alkoholio arba narkotikų;
 - 13.2. maudytis vietose, nepritaikytose maudymuisi;
 - 13.3. maudytis tamsiu paros metu;
 - 13.4. plaukti vandens dviračiais arčiau kaip 100 m nuo paplūdimio;
 - 13.5. vestis šunis ir kitus gyvūnus;
 - 13.6. plaukti arba bristi už maudymosi vietos pažymėtų ribų;
 - 13.7. nardyti bei šokinėti iš plaukiojimo priemonės jai plaukiant, taip pat nardyti bei šokinėti tam nepriskirtose vietose;
 - 13.8. maudytis vaikams iki 12 metų be suaugusio žmogaus priežiūros;
 - 13.9. gadinti arba naikinti informacinius ir kitus ženklus prie vandens telkinių;
 - 13.10. skalbti skalbinius, plauti transporto priemones, teršti vandens telkinius ir jų pakrantes;
 - 13.11. plaukioti mažaisiais, sportiniais, pramoginiais laivais, vandens motociklais, banglentėmis, burlentėmis, jėgos aitvarais, vandens dviračiais ir kitomis transporto priemonėmis tam neskirtose funkcinėse paplūdimių, maudyklų zonose;
 - 13.12. važiuoti ar stovėti su motorinėmis transporto priemonėmis arčiau kaip 25 m iki vandens telkinio;
 - 13.13. kūrėti laužus specialiai tam neįrengtose vietose;
 - 13.14. kelti pavojų poilsiautojų saugumui, trukdyti ilsėtis poilsiui skirtose vietose;
 - 13.15. žaloti ar naikinti esamą infrastruktūrą, kirsti ar kitaip naikinti želdinius, neturint tam skirtų leidimų.

V. SAUGUMO IR APLINKOSAUGINĖS SĄLYGOS NAUDOJANTIS PLAUKIOJIMO PRIEMONĖMIS

14. Plaukiojimo priemonės turi būti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įregistruotos, techniškai tvarkingos.
15. Plaukiojant plaukiojimo priemonėmis privaloma laikytis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2009-11-25 įsakymu Nr. 3-600 patvirtintų Vidaus vandenų kelių eksploatavimo taisyklių.
16. Savaeigių plaukiojimo priemonių nuleidimas į vandens telkinį arba iškėlimas iš vandens telkinio naudojant autotransporto priemones leistinas tik teisės aktų nustatyta tvarka tam tikslui įrengtose vietose (prieplaukose ir kitose vietose, kur yra įrengti elingai ar kitos specialios priemonės plaukiojimo priemonių nuleidimui ar iškėlimui).
17. Vandens telkiniuose, esančiuose saugomose teritorijose, leidžiama plaukioti plaukiojimo priemonėmis vandens sporto varžybų ir treniruočių metu vandens sporto įstaigoms ir organizacijoms teritorijų planavimo dokumentuose nustatytose vandens telkinio dalyse visą navigacijos sezoną.
18. Naudojant plaukiojimo priemones draudžiama teršti vandenį. Netinkamas naudoti bei nuskendusias plaukiojimo priemones jų savininkas privalo pašalinti iš vandens telkinio.

19. Vandens telkiniuose ar jų dalyse, kur savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis plaukioti draudžiama, tačiau jie jungiasi su vandens telkiniais ar jų dalimis, kur plaukioti savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis leidžiama, savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis leidžiama plaukti įjungus variklį.

20. Arčiau kaip 50 m nuo vandens telkinių ir juose esančių salų krantų (išskyrus vidaus vandenų keliams priskirtus vandens telkinių ruožus), paplūdimių ir maudyklų teritorijų savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis.

21. Draudžiama plaukiojimo priemonėmis įplaukti, išskyrus gelbėjimo tarnybas, į teisės aktu nustatyta tvarka įrengtų maudyklų teritorijas, jeigu jose nėra pažymėtų vietų, skirtų plaukti plaukiojimo priemonėmis.

22. Vandens telkiniuose, nesančiuose saugomose teritorijose, nuo liepos 1 d. iki navigacijos sezono pabaigos plaukioti savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis draudžiama:

22.1. mažesniuose kaip 10 ha ploto vandens telkiniuose;

22.2. 10-200 ha ploto vandens telkiniuose, jeigu savaeigės plaukiojimo priemonės variklių bendras galingumas viršija 4 kW (5,4 AJ).

23. Vandens telkiniuose (upėse, nepriklausomai nuo ploto), nesančiuose saugomose teritorijose ir kurių plotas mažesnis kaip 500 ha ir visuose vandens telkiniuose, esančiuose saugomose teritorijose, draudžiama plaukioti vandens motociklais.

24. Saugomose teritorijose esančiuose vandens telkiniuose nuo liepos 1 d. iki navigacijos sezono pabaigos plaukioti savaeigėmis plaukiojimo priemonėmis draudžiama:

24.1. mažesniuose kaip 50 ha ploto vandens telkiniuose;

24.2. 50 ha ir didesnio ploto vandens telkiniuose, jeigu savaeigės plaukiojimo priemonės variklių bendras galingumas viršija 4 kW (5,4 AJ).

25. Vandens telkiniuose, esančiuose saugomose teritorijose, draudžiama plaukioti laivais ant oro pagalvių, laivais, kurie varomi oro sraigtu, nusileisti lėktuvams su plūdėmis (hidroplanams), išskyrus avarinio nusileidimo atvejus.

26. Plaukiojimo priemonių savininkams Širvintų rajono vidaus vandenyse draudžiama:

26.1. plaukti apsvaigusiems nuo alkoholio arba narkotikų, plaukiojimo priemonėje vežti neblaivius asmenis;

26.2. eksploatuoti plaukiojimo priemonę nepateikus jos kasmetinei techninei apžiūrai;

26.3. laikyti prie vandens telkinių techniškai netvarkingas arba neįregistruotas plaukiojimo priemones;

26.4. maudytis, nardyti bei šokinėti iš plaukiojimo priemonės jai plaukiant;

26.5. plaukioti tamsiu paros metu.

27. Plaukiojimo metu valtyje (išskyrus gumines) privaloma turėti gelbėjimo ratą ar gelbėjimo liemenes kiekvienam keleiviui.

28. Plaukiojant plaukiojimo priemonėmis privaloma vilkėti gelbėjimo liemenes:

28.1. vaikams iki 12 metų – visais atvejais;

28.2. sustiprėjus vėjui iki 5 balų (5 m/s);

28.3. esant rūkui arba kai dėl blogo matomumo negalima orientuotis;

28.4. motorinėse valtyse (kurių greitis didesnis kaip 20 km/h) – visą plaukiojimo laiką.

VI. REIKALAVIMAI ŽMONIŲ ELGESIUI ANT LEDO

29. Ant užšalusių vandens telkinių draudžiama:

29.1. lipti, vaikščioti, čiuožinėti, jei ledo storis mažesnis nei 7 cm, taip pat, kai ledas turi sniego priemaišų, nėra skaidrus, atlydžio metu;

29.2. eiti, čiuožti ant užšalusių vandens telkinių žmonių grupei draudžiama, jei ledo storis mažesnis nei 12 cm.;

29.3. važiuoti ar stovėti su motorinėmis transporto priemonėmis ant vandens telkinių ledo, pakrantės apsaugos juostose, išskyrus aplinkos apsaugos, krašto apsaugos, policijos, žuvinavos, greitosios pagalbos ir gelbėjimo tarnybų, vykdančių tarnybines funkcijas, žvejybinių organizacijų, turinčių leidimą verslinei žvejybai tame vandens telkinyje, ir mokslinių organizacijų, tiriančių tuos vandens telkinius, telkinių nuomotojų ir nuomininkų, jų įgaliotų asmenų bei etatinių darbuotojų, vykdančių vandens telkinių apsaugą, transportą bei specialias invalidų vairuojamas mašinas, vykdyti kitą veiklą, neigiamai veikiančią vandens telkinius bei jų gyvuosius išteklius;

29.4. važiuoti motorizuotomis transporto priemonėmis, išskyrus organizuojant renginius (turint renginio organizavimui išduotą leidimą);

29.5. rengti čiuožyklas ant gilesnių negu vieno metro vandens telkinių;

29.6. naudotis čiuožyklomis, kai ledo storis mažesnis negu 25 cm, ledas turi sniego priemaišų – nėra skaidrus, atlydžio metu.

30. Čiuožyklą eksploatuojanti ar renginius ant užšalusių vandens telkinių organizuojanti organizacija privalo užtikrinti žmonių saugumą. Jei ledo storis ar jo struktūra kelia pavojų žmogaus gyvybei, čiuožyklos eksploatacija ar ant ledo organizuojami renginiai turi būti sustabdyti.

VII. POILSIAUTOJŲ TEISĖS IR REKOMENDUOTINAS ELGESYS PRIE VANDENS TELKINIŲ

31. Prie vandens telkinių, nepažeidžiant jų apsaugos bei naudojimo reglamentų ir režimų, teisės aktuose nustatytų aplinkosauginių reikalavimų, galima:

31.1. laisvai važinėti automobiliais ir kitomis motorizuotomis ir nemotorizuotomis priemonėmis bendrojo naudojimo keliais, jungiančiais rekreacinės infrastruktūros objektus, statyti autotransporto priemones tam tikslui įrengtose vietose ir kelių kelkraštyje, jeigu tai netrukdo saugiam eismui, nėra ribojančių kelio ženklų, nedaroma žala aplinkai;

31.2. keliauti pėsčiomis;

31.3. maudytis paviršinio vandens telkiniuose, prieiti prie šių telkinių pakrantės juostomis, taip pat kitaip naudotis privačiais vandens telkiniais servitutų nustatyta tvarka;

31.4. plaukioti plaukiojimo priemonėmis be vidaus degimo ir elektros variklių pratakiauose paviršinio vandens telkiniuose.

32. Organizuojant vaikų turizmo renginius, privaloma laikytis Vaikų turizmo renginių organizavimo aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu.

33. Pagrindinės elgesio vandenyje taisyklės:

33.1. neplaukti vienam;

33.2. plaukti tik saugiose vietose;

- 33.3. žinoti, koks telkinio gylis ir kokios vandens telkinio ypatybės;
- 33.4. maudantis nekramtyti gumos ar valgyti;
- 33.5. įsidėmėti, kad patekus į vandens verpetą, reikia kuo daugiau įkvėpti oro, pasinerti kuo giliau, nuplaukti po vandeniu šalin nuo verpeto, nes vandens srovė gilumoje yra žymiai lėtesnė;
- 33.6. nestovėti ir nežaisti ten, kur galima netikėtai įkristi į vandenį. Tai gali būti prieplaukos ar molo kraštas, tiltas, status krantas;
- 33.7. nesimaudyti nežinomose, nuošaliuose vietose. Pasirinkti paplūdimį arba vietą, kur maudosi daugiau žmonių;
- 33.8. nors ir geram plaukikui, neplaukti už plūduru;
- 33.9. nešokinėti stačia galva į vandenį nežinomoje vietoje, taip galima susižaloti atsitrenkus į dugne esančius daiktus;
- 33.10. nesimaudyti iškart po valgio, išgėrus alkoholinių gėrimų;
- 33.11. nepulti į šaltą vandenį įkaitusiam saulėje, pirtyje ar saunoje, nes tai gali sukelti raumenų mėšlungį arba širdies paralyžių;
- 33.12. ypač pavojinga išdykauti valtyje, vaikščioti joje, ją supti, nes valtis gali apvirsti;
- 33.13. pradėjus skęsti, pasistengti įkvėpti kuo daugiau oro, o dėmesį į save atkreipti mojuojant rankomis;
- 33.14. pamačius skęstantį žmogų, šaukiant mėginti atkreipti aplinkinių dėmesį ir iškviešti gelbėjimo tarnybas tel. 112. Stebėti, ar šalia nėra kokios nors gelbėjimo (gelbėjimo rato, valtės ir kt.) arba parankinės priemonės, kuri neskęsta (kamuolio, čiužinio ir t. t.), pamėginti pasiekti skęstantįjį ranka, lazda, stora medžio šaka arba numesti jam virvę;
- 33.15. pamėginti gelbėti skęstantįjį, priplauti prie jo su kokia nors plaukiojimo priemone (valtimi, vandens dviračiu), gelbėjimo ar parankine priemone, kuri neskęsta, ir paduoti ją skęstančiajam per saugų atstumą, kad jis negalėtų gelbėtojo sugriebti;
- 33.16. įsidėmėti, kad gelbėti skęstantįjį gali tik geras plaukikas, kuris išmano gelbėjimo būdus ir moka tai atlikti praktiškai.

VIII. TAISYKLIŲ VYKDYMO KONTROLĖ IR ATSAKOMYBĖ UŽ JŲ PAŽEDIMUS

34. Asmenys, pažeidę šias taisykles, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

35. Taisyklių pažeidimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 185 straipsnyje.

36. Taisyklių laikymosi kontrolę užtikrina Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioti pareigūnai ir Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Širvintų rajono policijos komisariato atsakingi pareigūnai.

37. Nurodyti pareigūnai dėl nustatyto administracinio teisės pažeidimo surašo administracinio teisės pažeidimo protokolą ir pateikia jį Administracinei komisijai prie Širvintų rajono savivaldybės tarybos.
